

Beantwoording van de 7 vragen uit het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving (IAK)

Het Integraal afwegingskader voor beleid en regelgeving bevat normen waaraan goed beleid of goede regelgeving dient te voldoen.

1. Wat is de aanleiding?

De Europese Raad en het Europees parlement zijn van oordeel dat het toezicht op Europese mededingingsregelgeving verbeterd kan worden. Dit heeft geleid tot Richtlijn (EU) 2019/1 van 11 december 2018 tot toekenning van bevoegdheden aan de mededingingsautoriteiten van de lidstaten voor een doeltreffendere handhaving en ter waarborging van de goede werking van de interne markt (PbEU 2019, L 11) (hierna: de richtlijn).

De richtlijn verplicht de lidstaten van de Europese Unie ertoe in nationale wetgeving te borgen dat de nationale mededingingsautoriteit onafhankelijk is, middelen heeft om haar taken uit te voeren, en de noodzakelijke bevoegdheden heeft voor de handhaving van het mededingingsrecht (waar hierna wordt gesproken over het mededingingsrecht wordt bedoeld op het kartelverbod en het verbod op misbruik van economische machtsposities). Bovendien bevat de richtlijn bepalingen die de mogelijkheden voor mededingingsautoriteiten om samen te werken, versterken. In de richtlijn is ook bepaald hoe clementieregelingen van de lidstaten moeten luiden. Met de richtlijn wordt beoogd een doeltreffendere handhaving van het mededingingsrecht en daarmee een goede werking van de interne markt, te verzekeren. De richtlijn bevat voornamelijk minimumeisen.

De Nederlandse regelgeving moet naar aanleiding van de richtlijn beperkt worden aangepast. De Nederlandse mededingingsregelgeving bevat al vele waarborgen die de onafhankelijkheid en capaciteit van de toezichthouder borgen. De toezichthouder heeft bovendien al geruime mogelijkheden clementie toe te passen en samen te werken met buitenlandse toezichthouders. De aanpassingen van de regelgeving slaan neer in de Instellingswet Autoriteit Consument en Markt en de Mededingingswet.

2. Wie zijn betrokken?

De wet wijzigt de wijze waarop de ACM toezicht houdt en hoe zij daarin samenwerkt met buitenlandse mededingingstoezichthouders. De wet heeft daarmee primair gevolgen voor deze partijen. Mogelijk kunnen bedrijven die (ook) in het buitenland opereren en mededingingswetgeving overtreden van dit wetsvoorstel enige gevolgen ondervinden. De ACM kan door het wetsvoorstel namelijk onderzoeks- en handhavingsbevoegdheden uitoefenen namens en voor rekening van andere nationale mededingingsautoriteiten..

3. Wat is het probleem?

Het Europees parlement en de Europese Raad hebben geconstateerd dat het vele nationale mededingingsautoriteiten ontbreekt aan de noodzakelijke waarborgen voor hun onafhankelijkheid, alsmede bevoegdheden om het mededingingsrecht doeltreffend te kunnen handhaven. Zo beschikken sommige nationale mededingingsautoriteiten niet over de noodzakelijke bevoegdheden om bewijs te vergaren of om ondernemingen geldboetes op te leggen. Ook zijn er nationale mededingingsautoriteiten die niet beschikken over voldoende personele of financiële middelen of operationele onafhankelijkheid. Gevolg hiervan is dat het mededingingsrecht in die lidstaten niet doeltreffend kan worden gehandhaafd. Bovendien leidt dit tot een situatie waarin procedures tegen ondernemingen die het mededingingsrecht overtreden, afhankelijk van de lidstaat waar die overtreding plaatsvindt, tot zeer verschillende resultaten kunnen leiden.

Het Europees parlement en de Europese Raad hebben naar aanleiding hiervan besloten door de richtlijn toekenning bevoegdheden aan nationale mededingingsautoriteiten nadere regels te stellen die de onafhankelijkheid van de nationale mededingingsautoriteiten verzekeren en tevens zeker stellen dat zij beschikken over de middelen en bevoegdheden voor de handhaving en de oplegging van boetes die nodig zijn om de artikelen 101 en 102 VWEU doeltreffend toe te passen. Om de richtlijn te implementeren in de Nederlandse wetgeving, is voorliggend wetsvoorstel opgesteld.

4. Wat is het doel?

Het doel van onderliggend wetsvoorstel is het aanpassen van de Nederlandse wetgeving aan de kaders van Richtlijn (EU) 2019/1. Met deze wijzigingen wordt gewaarborgd dat nationale mededingingsautoriteiten over de in de richtlijn voorgeschreven mate van onafhankelijkheid, alsmede middelen en bevoegdheden beschikken, waardoor het Europese mededingingsrecht effectief gehandhaafd kan worden.

5. Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?

Als lidstaat van de EU is Nederland verplicht EU-richtlijnen om te zetten naar nationale wetgeving.

6. Wat is het beste instrument?

De EU-richtlijn dient te worden omgezet in bindende nationale bepalingen, waardoor aanpassing van wetgeving is vereist om aan de richtlijn te voldoen.

7. Wat zijn de gevolgen voor burgers, bedrijven, overheid en milieu?

De gevolgen van het wetsvoorstel zijn beperkt. De ACM heeft binnen de bestaande kaders ruim voldoende bevoegdheden om haar taken naar behoren te kunnen uitvoeren. In Nederland opererende bedrijven en instellingen zullen met het oog daarop doorgaans ook geen significante veranderingen in het handelen van de ACM tegemoet zien. Voor bedrijven die (ook) in het buitenland opereren en mededingingswetgeving overtreden kan dit wetsvoorstel wel enige gevolgen hebben. De ACM kan door het wetsvoorstel namelijk boetes innen die andere mededingingsautoriteiten opleggen. Door het Europees gelijktrekken van clementieregels, wat ook zijn weerslag heeft in dit wetsvoorstel, is bovendien de verwachting dat deelnemers aan een kartel eerder geneigd zullen zijn deze te melden. Het risico dat een ander bedrijf in een ander land door andere regels voorrang in clementie krijgt is met de wijzigingen in regelgeving beperkter. Buiten het feit dat mogelijk vaker een boete zal worden geïnd wegens overtreding van de mededingingswetgeving in het buitenland, leidt de implementatie van de Richtlijn niet tot extra lasten voor het Nederlandse bedrijfsleven. Er vloeien uit dit wetsvoorstel geen informatieverplichtingen voor bedrijven voort. Voor zover dit ten aanzien van de nog op te stellen algemene maatregel van bestuur over clementie wel het geval is, zullen deze lasten op dat moment in beeld worden gebracht.

Het wetsvoorstel heeft geen gevolgen voor de Rijksbegroting. Het toezicht wordt niet noemenswaardig gewijzigd. De ACM kan bovendien eventuele financiële gevolgen van verzoeken voor het innen van boetes van andere mededingingsautoriteiten, declareren bij die autoriteiten. De richtlijn zelf heeft mogelijk tot gevolg dat de ACM minder middelen hoeft in te zetten om buitenlandse partijen die betrokken zijn bij een kartel te beboeten: ook andere landen zullen verzoeken om bijstand sneller (moeten) honoreren. Vanwege de beperkte frequentie van de noodzaak tot buitenlandse hulp bij het innen van boetes is hiervoor geen budgetverschuiving voorzien.